

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: (5)

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1
Η απόλαυση της βίας

1] Έχουμε εθιστεί στη βία. Θεωρούμε σχεδόν αναμενόμενο, στο μεγαλύτερο αεροδρόμιο της χώρας, με περισσότερες από 500 πτήσεις την ημέρα, ομάδες χούλιγκαν να συγκρούονται με λοστούς και αλυσίδες, μπροστά στα μάτια επιβατών που τρέχουν να προφυλαχθούν. Οι εικόνες που έκαναν τον γύρο του διαδικτύου, μάλλον έτερψαν παρά προβλημάτισαν.

2] Η βία, που ισοπεδώνει νόμους και θεσμούς, αντί να δημιουργεί αποτροπιασμό, γίνεται μοντέλο προς μίμηση. Το ποδόσφαιρο ως «μηχανή» παραγωγής συγκινήσεων αποτελεί «ιδανικό» χώρο έκφρασης της βίας. Είναι το αθλητικό υπεργώ, η ένταση που γεννά η συμμετοχή σε ένα τεράστιο Εμείς ενάντια σε ένα οχληρό και μισητό Εσείς.

3] Οι χούλιγκαν δεν είναι όλοι τύποι περιθωριακοί με ξυρισμένα κεφάλια, τατουάζ, αλυσίδες και σβάστικες. Είναι οι περισσότεροι παιδιά της διπλανής πόρτας που επιζητούν τη βία επειδή την απολαμβάνουν. Για πολλούς λόγους. Είναι οι στενοί ορίζοντες, η βαρεμάρα, η μοναξιά, η οικονομική δυσπραγία ή αστάθεια, η διάψευση ονείρων, οι διαρρηγμένοι οικογενειακοί δεσμοί, η καταπιεσμένη οργή, η αντικατάσταση του σεβασμού προς τους άλλους με την αντιπαλότητα, της διάθεσης για συνεργασία με τον ατομισμό, η τρικυμία που φέρνουν οι ουσίες σε σώμα και πνεύμα, ή απλά η ορμή των νιάτων που δεν βρίσκει άλλη διέξοδο από το άγριο ξύλο μέχρι να χυθεί αίμα... Μια μονοδιάστατη παλινδρόμηση ανάμεσα στην απάθεια και την εμπάθεια, τον μηδενισμό και στον ξέφρενο ανταγωνισμό.

4] Κι αυτό δεν πολεμιέται με 200 προσαγωγές και 100 συλλήψεις. Ο χουλιγκανισμός είναι βαθιά ριζωμένος στη σάρκα του δυτικού πολιτισμού. Βρίσκεται στη ρωγμή που δημιουργούν στο σύστημα οι αντιφάσεις, οι ανισότητές του. Μπορεί κανείς να μετριάσει κατά βήματα την ένταση της φωτιάς έπειτα από πολλαπλές «ενέσεις», στον νεανικό πληθυσμό, παιδείας και διεξόδων. Και μέλλοντος. Διότι οι νέοι θέλουν να βλέπουν εμπρός τους φωτεινές πολιτείες, όχι έναν μαύρο τοίχο που τους εγκλείει σε μια

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ :

**Καραγεωργόπουλος Γιώργος, Ζιώζιας Άρης,
Δεσλή Αναστασία, Γαργάλα Ανδρομάχη,
Κατσιώτης Κωνσταντίνος**

παραμελημένη κοινότητα. Επιζητούν την παρέμβαση στη ροή των μεγάλων και των μικρών συμβάντων, όχι το βάλτωμα σε ένα ωχρό πεδίο ανανεούμενων απογοητεύσεων. Όμως ο κόσμος μας δεν έχει λάβει μια τέτοια πορεία...

Τασούλα Καραϊσκάκη, *Καθημερινή*, [διασκευή]

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ο αθλητισμός αποτελεί κομμάτι του πολιτισμού

1] Για πολλούς ανθρώπους, ο αθλητισμός δεν αποτελεί κομμάτι του πολιτισμού, καθώς θεωρούν πως δεν παράγει έργο, ως τμήμα της πολιτισμικής μας κληρονομιάς. Όντως, μπορεί άμεσα ο αθλητισμός να μην παράγει πολιτισμό, όπως η λογοτεχνία, η μουσική, η ζωγραφική, το θέατρο, η γλυπτική κτλ, όμως αποτελεί έναν σημαντικό συντελεστή του πολιτισμού.

2] Ο αθλητισμός, όταν δεν είναι συνδεδεμένος με την βία των φιλάθλων ή τα ντόπινγκ, διέπει όλες τις αξίες του πολιτισμού. Ο πολιτισμός μέσα από όλα τα έργα του κάνει μία αναζήτηση στην ανθρώπινη φύση, ζωή και ιστορία, έχοντας ως σκοπό την ανάδειξη του αγώνα όλων των ανθρώπων για την εύρεση της ευτυχίας, των αξιών και της απόλυτης ευημερίας στην ζωή τους. Κι ο αθλητισμός σε αυτό ακριβώς το κομμάτι ταιριάζει με τον πολιτισμό, γιατί πέρα από ένα ευχάριστο τρόπο διασκέδασης, παράλληλα, εξευγενίζει το σώμα, την ψυχή και το πνεύμα.

3] Με τον αθλητισμό, ερχόμαστε, λοιπόν, σε πρώτη επαφή κατά την παιδική μας ηλικία. Τρέχουμε, παίζουμε, κάνουμε ποδήλατο, παίζουμε μπάλα με τους φίλους μας στο γήπεδο, μαθαίνουμε να περνάμε όμορφα με τους άλλους ανθρώπους εν κινήσει. Επίσης, στο σχολείο, στο μάθημα της γυμναστικής και στα διαλείμματα, τα παιδιά μαθαίνουν να παίζουν σε ομάδες, να μοιράζονται και να έχουν ένα κοινό στόχο. Από εδώ, ξεκινά και η σύνδεση του αθλητισμού με τον πολιτισμό. Τα παιδιά μαθαίνουν από μικρή ηλικία να σέβονται, να συνεργάζονται, ν' αγωνίζονται και να παλεύουν για κάτι, που είναι άυλο, που δεν αποτελεί προϊόν, αλλά είναι μονάχα μία ιδέα: η νίκη, καθώς και η ψυχική ευχαρίστηση. Πώς, τελικά, ο αθλητισμός συνδέεται με τον πολιτισμό;

4] Ο αθλητισμός μας διδάσκει αξίες και ιδανικά, όπως την αλληλεγγύη, την αφοσίωση και το ν' αγωνιζόμαστε, χωρίς να περιμένουμε κάποια αναγνώριση των κόπων μας. Δουλεύοντας σκληρά το σώμα μας, το μυαλό μας «ξεσκουριάζει», αναζωογονείται και είναι έτοιμο να επεξεργαστεί νέες ιδέες. Με λίγα λόγια, ο αθλητισμός μας γυμνάζει σωματικά, ψυχικά αλλά και πνευματικά, καθώς μας βοηθά να γίνουμε πιο έξυπνοι, ευτυχισμένοι και πιο παραγωγικοί.

Αντωνία μαχμαγ [διασκευή]

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ :

Καραγεωργόπουλος Γιώργος, Ζιώζιας Άρης,
Δεσλή Αναστασία, Γαργάλα Ανδρομάχη,
Κατσιώτης Κωνσταντίνος

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Τέτοια συμπύκνωση πεθυμιάς και νοσταλγίας νιώθεις αναπνέοντας τον αγέρα τούτο του Ήτον¹. Όλοι σχεδόν οι αρχηγοί του εγγλέζικου έθνους τους τελευταίους αιώνες πέρασαν εδώ μέσα, στους τοίχους τούτους και τις πρασινάδες, την παιδική κι εφηβική τους ηλικία, και τούτες οι κλειστές αυλές κι οι τριζοκοπούσες παμπάλαιες σκάλες και το γιασεμί τούτο που ανθίζει στις δοξαρωτές πόρτες θα 'μειναν σε όλη τους τη ζωή η μεγάλη τους αγιάτρευτη νοσταλγία. [...]

Νιώθεις πως εδώ, στη μικρή τούτη φημισμένη πολιτεία όπου αναθρέφεται η εγγλέζικη αριστοκρατία, το ελληνικό πνέμα, φωτεινό, τολμηρό κι ισορροπημένο, συνεχίζει εξόριστο στην υπερβόρεια ομίχλη το εξαίσιο έργο του. [...]

Περνώ ένα μικρό γιοφυράκι ποταμού, φτάνω στον ανοιχτό χώρο, όπου οι μεγάλοι μαθητές με τα ουρασιά και τ' άσπρα κασκέτα, παίζουν γκολφ. Ωραία λιγνά κορμιά, χάρη και δύναμη, πειθαρχημένη ορμή, χαρά στο μάτι να βλέπει και στο νου να συλλογιέται πως με την άσκηση τα κορμιά τούτα γίνονται καλοί αγωγοί για να περνάει το πνέμα. [...]

Εδώ όμως, στο Ήτον, ο θεατής δεν μπορεί να ξεσπάσει σε κλάματα. Γιατί μήτε καταπληχτικούς σκοινοβατικούς άθλους θα δει, μήτε κι η ψυχή μένει, μέσα σε τέτοια ευλύγιστα κορμιά, ακαλλιέργητη. Υπάρχει μέτρο, ισορροπία, παράλληλη καλλιέργεια σάρκας και νου σε ανθρώπινη κλίμακα. Ελληνική αρμονία.

Τα σπορτ κι οι κλασικές σπουδές είναι στο Ήτον οι δυο παράλληλοι αδερφωμένοι δρόμοι της αγωγής. Όχι όμως σπορτ ατομικά –ακόντιο, πήδημα, δίσκος– παρά σπορτ ομαδικά: λεμβοδρομίες, κρίκετ, τένις, φουτμπόλ.

Τα ομαδικά παιχνίδια υπηρετούν μεγάλο ηθικό σκοπό: σε συνηθίζουν να υποτάξεις την ατομικότητά σου σε μια γενική ενέργεια. Να μη νιώθεις πως είσαι άτομο ανεξάρτητο, παρά μέλος μιας ομάδας. Να υπερασπίζεσαι όχι μονάχα την ατομική σου τιμή παρά ολόκληρη την τιμή της ομάδας όπου ανήκεις: σχολή, Πανεπιστήμιο, πόλη, έθνος. Έτσι, από σκαλοπάτι σε σκαλοπάτι, το παιχνίδι μπορεί να σε ανεβάσει στις πιο αψηλές κι αφιλόκερδες κορυφές της ενέργειας. [...]

Στα σπορτ δε γυμνάζεις το σώμα σου μονάχα· γυμνάζεις, πάνω απ' όλα, την ψυχή σου. «Στα τερραίν του Ήτον», είπε πολύ σωστά ο Ουέλλιγκτον², «κερδήθηκε η μάχη του Βατερλώ.»

Νίκος Καζαντάκης, *Ταξιδεύοντας Αθήνα - Αγγλία*

¹ Ήτον: Φημισμένο Κολέγιο της Μεγάλης Βρετανίας.

² Ουέλλιγκτον: Άγγλος στρατηγός ο οποίος έμεινε γνωστός για τη νίκη του επί του Ναπολέοντα στη μάχη του Βατερλώ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α΄

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά σε 60-70 λέξεις τη σύνδεση αθλητισμού και πολιτισμού, όπως αυτή παρουσιάζεται στο **Κείμενο 2**. [Μονάδες 20]

ΘΕΜΑ Β΄

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας τη λέξη «Σωστό», αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα του **Κειμένου 1**, ή τη λέξη «Λάθος», αν όχι. Να επιβεβαιώσετε στη συνέχεια τις απαντήσεις σας με παραπομπές σε χωρία του κειμένου.

A. Οι εκδηλώσεις βίας αποτελούν πρότυπα συμπεριφοράς και απαξιώνουν κάθε στοιχείο νομιμότητας.

B. Το ποδόσφαιρο υποδαυλίζει τον χουλιγκανισμό, καθώς τροφοδοτεί την αντίθεση ανάμεσα στο Εμείς και στο Εσείς.

Γ. Οι νέοι επιδιώκουν την εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς, παρακινήμενοι αποκλειστικά από οικονομικά κριτήρια.

Δ. Οι σύγχρονες δυτικές κοινωνίες συντηρούν τον χουλιγκανισμό.

E. Η παιδεία και η δυνατότητα συμμετοχής των νέων στις κοινωνικές εξελίξεις θα αποτελέσουν το αντίδοτο στον χουλιγκανισμό.

[Μονάδες 10]

B2. Να συγκρίνετε τα δύο κείμενα (**Κείμενο 1- Κείμενο 2**) ως προς το θέμα και τον τρόπο πραγμάτευσής του, σε 70 περίπου λέξεις. [Μονάδες 10]

B3. Στο **Κείμενο 2** επαναλαμβάνεται σε κάθε παράγραφο η λέξη "αθλητισμός". Τι επιτυγχάνει η αρθρογράφος με αυτή την επιλογή από άποψη δομής(3 μονάδες) και περιεχομένου(3 μονάδες); [Μονάδες 6]

B4. i Το **Κείμενο 1** εντάσσεται στον κειμενικό τύπο του άρθρου. Να εντοπίσετε τρία(3) στοιχεία (μορφής ή περιεχομένου) που να επιβεβαιώνουν την παραπάνω διαπίστωση. [Μονάδες 3]

B4. ii «Κι αυτό δεν πολεμιέται ... πορεία...» (**Κείμενο 1 - 4^η παράγραφος**): Η αρθρογράφος οργανώνει την παράγραφο, έχοντας ως βασικό τρόπο ανάπτυξης την αιτιολόγηση. Γιατί κατά τη γνώμη σας επέλεξε αυτό τον τρόπο, για να την αναπτύξει; Πώς επηρεάζει η συγκεκριμένη επιλογή το ύφος του κειμένου; [Μονάδες 6]

ΘΕΜΑ Γ΄

Αξιοποιώντας τρεις, τουλάχιστον, κειμενικούς δείκτες να σχολιάσετε το κεντρικό θέμα/προβληματισμό που τίθεται στο απόσπασμα (**Κείμενο 3**). Ποια είναι η δική σας τοποθέτηση στο ζήτημα αυτό; (150- 200 λέξεις)

[Μονάδες 15]

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ :

Καραγεωργόπουλος Γιώργος, Ζιώζιας Άρης,
Δεσλή Αναστασία, Γαργάλα Ανδρομάχη,
Κατσιώτης Κωνσταντίνος

ΘΕΜΑ Δ'

Αν και η συμβολή του αθλητισμού αποδεικνύεται διαχρονικά καθοριστική για την ψυχοσωματική υγεία του ανθρώπου και για την ποιότητα του παραγόμενου κοινωνικού πολιτισμού, στην εποχή μας είναι έντονο το φαινόμενο της αλλοτρίωσης του αθλητικού ιδεώδους. Σε ένα αποδεικτικό δοκίμιο 400 λέξεων παρουσιάστε τους παράγοντες που σχετίζονται με τον εκφυλισμό του ιδεώδους αυτού και καταθέστε προτάσεις αναβάθμισης της αθλητικής ζωής των πολιτών κάθε ηλικίας των σύγχρονων αστικών κέντρων.

[Μονάδες 30]

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ :

Καραγεωργόπουλος Γιώργος, Ζιώζιας Άρης,
Δεσλή Αναστασία, Γαργάλα Ανδρομάχη,
Κατσιώτης Κωνσταντίνος